

PLA DE MILLORA DE L'ESCOLARITZACIÓ I DE TRACTAMENT DE L'ABSENTISME ESCOLAR DE PINEDA DE MAR

**Comissió de tractament de l'absentisme escolar a Pineda de Mar
Juliol 2019**

INDEX

1. Introducció.....	5
2. Principis d'actuació.....	6
3. Objecte, destinataris i àmbit d'actuació.....	6
4. Objectius.....	6
5. Estructures bàsiques de coordinació.....	7
5.1. El tractament de l'absentisme escolar al centre educatiu.....	7
a) Membres de la comissió de centre.....	7
b) Objectius.....	7
5.2. La Comissió de tractament de l'absentisme escolar a Pineda de Mar.....	7
a) Objectius generals.....	7
b) Objectius específics.....	8
c) Membres de la comissió del municipi.....	8
6. Procés d'intervenció per a la plena escolarització.....	8
6.1. Tipologies d'absentisme.....	9
a) Absentisme puntual o esporàdic.....	9
b) Absentisme moderat.....	9
c) Absentisme regular.....	9
d) Absentisme crònic.....	9
e) Absentisme intermitent.....	9
f) Alumnat il·localitzable.....	9
6.2. Procés d'intervenció.....	10
a) Centres educatius d'educació infantil i primària i centre d'educació especial.....	10
b) Centres educatius d'educació secundària obligatòria.....	10
c) Retards i no recollida.....	11
7. Tractament individual de casos: Pla d'Actuació Individual i Familiar (PAIF).....	11
8. Funcions dels agents socioeducatius implicats.....	12
8.1. Inspecció d'Educació.....	12
8.2. Professionals del centre educatiu.....	12
a) Professorat.....	12
b) Tutors/es.....	12
c) Referent d'absentisme del centre escolar.....	12
d) Tècnic/a d'Integració Social.....	12
e) Claustre.....	13
f) Equip directiu.....	13

g) Consell Escolar.....	13
8.3. Serveis Educatius de la Generalitat.....	13
a) EAP.....	13
b) ALIC.....	13
c) PSE.....	13
8.4. Serveis Municipals.....	14
a) Regidoria d'Educació i Joventut.....	14
• Tècnic d'Educació.....	14
• Educadors Socials de l'Espai Jove.....	14
b) Regidoria de Benestar Social. Serveis Socials Bàsics.....	14
8.5. Cossos policials.....	15
9. Prevenció.....	15
9.1. Moments claus de la prevenció.....	15
9.2. Eines per a l'acció preventiva.....	16
Annex 1. Carta de la direcció a la família (absentisme moderat).....	17
.....	
Annex 2. Carta de la direcció o del tutor a la família (absentisme regular).....	18
Annex 3. Carta de la comissió social a la família comunicant que s'ha derivat el cas a l'EAIA i a la Fiscalia de Menors (absentisme crònic).....	19
Annex 4. Pla d'actuació individual i familiar.....	20
Annex 5. Indicadors de risc de l'absentisme.....	21
Annex 6. Esquema del procés d'intervenció.....	22

1. INTRODUCCIÓ

Pineda de Mar, municipi de la comarca del Maresme, en la subcomarca de l'Alt Maresme, està situat a 25 km de Mataró, capital de la comarca.

El 2018 compta amb una població de 27.032 habitants. És el municipi amb més habitants de tot l'Alt Maresme amb una densitat poblacional de 2.471,4 hab/km², densitat que duplica la mitjana de la comarca (1.038 hab/Km²) i triplica la de la província (677 hab/km²). Compta amb nuclis (o barris) de població segmentats, especialment diferenciats entre Pineda centre i el barri de Poblenuou.

Segons les dades de l'Idescat respecte el nivell d'instrucció de la població major de 16 anys a Pineda de Mar, el 28% no tenen estudis o tenen estudis inicials, el 61% tenen estudis de segon grau i l'11% tenen estudis universitaris. El percentatge de població sense estudis superiors es concentra als barris de Poblenuou i el Carme.

La taxa d'atur a Pineda de Mar és del 21,19% que representa la major taxa d'atur del Maresme (la mitjana d'atur de la comarca és del 13,52%).

La població estrangera representa el 17,5%. Els grups d'immigrants més nombrosos són els provinents del Marroc i de l'Àfrica subsahariana.

L'octubre del 2018 es va presentar l'estudi realitzat per l'Institut de Govern i Polítiques Públiques (UAB), a demanda de l'Ajuntament de Pineda de Mar, sobre les necessitats educatives del municipi. Entre les línies d'actuació que proposa l'estudi per millorar les oportunitats educatives dels infants i dels joves de la localitat hi ha, entre d'altres, la lluita contra el fracàs escolar, l'absentisme i l'abandonament prematur de l'escolarització.

En general l'absentisme escolar és un problema educatiu i també social, ja que evidencia les desigualtats econòmiques, socials i culturals de la nostra societat i alhora reflecteix les situacions de desafecció i de conflicte que viuen alguns adolescents en relació amb el centre educatiu, el qual sovint es troba davant de problemes que no pot resoldre en el seu àmbit, sinó que requereixen d'un veritable treball en xarxa entre diferents agents educatius i socials.

Amb la voluntat de treballar a favor de l'èxit escolar dels nostres infants i joves, i per minimitzar els efectes de l'absentisme escolar, neix aquest document. Vol ser una eina útil per a l'abordatge del fenomen de l'absentisme escolar, tant per als professionals dels centres educatius com per als de la resta de serveis implicats en la seva resolució.

El document, que ha de ser un document viu i en millora permanent, ofereix un desplegament d'eines i criteris d'intervenció específics per a la prevenció i atenció a l'absentisme escolar.

2. PRINCIPIS D'ACTUACIÓ

Les actuacions que s'han de posar en marxa per a la prevenció i el tractament de l'absentisme escolar s'han d'ajustar als principis fonamentals que orienten el disseny del Pla:

- La coresponsabilitat en la garantia del dret i el deure de l'educació entre les diferents administracions públiques amb competències, així com entre totes les institucions i organitzacions comunitàries, a partir de les competències específiques dels diferents agents que intervenen en l'aplicació de mesures d'actuació contra l'absentisme.
- La cooperació, la coordinació i el treball en xarxa, amb l'establiment de mecanismes que assegurin la coherència i la complementarietat de les actuacions.
- La intervenció preventiva, a partir del disseny d'actuacions que fomentin la detecció i la intervenció precoç sobre les conductes absentistes, tot impulsant mesures correctores quan sigui necessari.
- El caràcter integral de les intervencions, per garantir l'aplicació de mesures globals i articulades, atesa la complexitat del fenomen.
- El paper dels centres escolars com a espais centrals d'atenció de l'alumnat absentista, on es poden articular altres actuacions socioeducatives complementàries, en el marc d'un model d'escola inclusiva, acollidora i oberta.

3. OBJECTE, DESTINATARIS I ÀMBIT D'ACTUACIÓ

Objecte. L'objecte d'aquest pla és aconseguir la plena escolarització de l'alumnat que té entre tres i setze anys d'edat, així com de l'alumnat menor de divuit anys i escolaritzat a l'etapa d'educació secundària obligatòria del municipi de Pineda de Mar, reduint al màxim l'absentisme escolar i potenciar l'increment gradual d'alumnat que segueix estudis postobligatoris, altres accions formatives i/o accions d'inserció laboral.

Destinataris. Els destinataris últims de les accions planificades són els infants i joves d'entre tres i divuit anys que viuen al municipi de Pineda de Mar, així com les seves famílies.

Àmbit d'actuació. El present Pla és d'aplicació a tots els centres d'educació infantil de segon cicle, educació primària i/o educació secundària obligatòria del municipi de Pineda de Mar, així com al conjunt de la comunitat educativa i els serveis i les institucions amb competències en la resolució de la problemàtica de l'absentisme escolar.

4. OBJECTIUS

1. Establir les estratègies de coordinació entre les diferents institucions implicades en la vigilància del compliment de l'escolaritat obligatòria.
2. Elaborar un diagnòstic periòdic de la situació del compliment de l'escolaritat obligatòria al municipi de Pineda de Mar, compilant la informació necessària.
3. Determinar les actuacions bàsiques per a la prevenció, la detecció i el tractament de l'absentisme i de les situacions de risc que se'n deriven.
4. Unificar els procediments d'intervenció, control i seguiment.
5. Fomentar el suport social i comunitari als plans de millora de l'èxit escolar i de tractament de l'absentisme escolar.

6. Impulsar accions per al tractament de l'abandonament escolar prematur, afavorint el seguiment d'estudis postobligatoris, altres accions formatives i/o accions d'inserció laboral.

5. ESTRUCTURES BÀSIQUES DE COORDINACIÓ

- El tractament de l'absentisme escolar al centre educatiu (primer nivell d'intervenció)
- La Comissió de tractament de l'absentisme escolar a Pineda de Mar.

5.1 El tractament de l'absentisme escolar al centre educatiu

Els centres educatius han d'establir un espai de coordinació per al tractament de l'absentisme escolar, on han de participar professionals interns i externs. Cal perioditzar les reunions. Es poden aprofitar les estructures organitzatives ja existents, com la comissió social, la comissió de convivència o altres que es considerin. A cada centre escolar hi haurà una persona referent d'absentisme.

a) Membres de la comissió

Els membres de la comissió de centre són: persona referent d'absentisme del centre, treballador/a social de l'EAP, referent d'absentisme escolar dels serveis socials al centre escolar, educador social de joventut al centre escolar, a més de qui consideri cada centre escolar.

b) Objectius

- Fer el seguiment de les dades d'absentisme del centre, analitzant-ne les causes, les diferents tipologies, les intervencions dutes a terme i els resultats obtinguts en els plans d'actuació individuals establerts amb l'alumnat absentista del centre i les seves famílies.
- Fer propostes de millora organitzatives, de coordinació interna, etc., i avaluar els resultats de la seva aplicació.
- Comunicar les necessitats del centre pel que fa a l'abordatge de l'absentisme i elevar propostes a la Comissió per al Tractament de l'Absentisme municipal.
- Coordinar les actuacions del centre amb les actuacions que estableixi la Comissió de tractament de l'absentisme escolar a Pineda de Mar.
- Elaborar un informe anual.

5.2 La Comissió de tractament de l'absentisme escolar a Pineda de Mar

La Comissió de tractament de l'absentisme escolar a Pineda de Mar és l'òrgan que ha d'elaborar el Pla de millora de l'escolaritat i de tractament de l'absentisme escolar de Pineda de Mar, i que n'ha de fer el seguiment anual.

a) Objectius generals

- Conèixer la situació del compliment de l'escolaritat obligatòria al municipi de Pineda de Mar.
- Coordinar les administracions concurrents en la vigilància del compliment de l'escolaritat obligatòria.
- Elaborar i aprovar els circuits i protocols utilitzats en la prevenció, la detecció i el tractament de l'absentisme i de les situacions de risc que se'n deriven.

- Garantir que les actuacions plantejades es duguin a terme des d'una perspectiva global, continuada i constant.
- Donar suport als plans de tractament de l'absentisme escolar dels centres educatiu del municipi, per al desenvolupament dels seus objectius.
- Sensibilitzar i dinamitzar tots els agents del municipi sobre la importància de l'èxit escolar com a factor de cohesió social.

b) Objectius específics

- Dissenyar i implementar el *Pla de millora de l'escolaritat i de tractament de l'absentisme escolar de Pineda de Mar*.
- Avaluar anualment els resultats del Pla i planificar les actuacions futures.
- Elaborar el diagnòstic de la situació del compliment de l'escolaritat obligatòria a Pineda de Mar.
- Recollir els casos no resolts al territori, derivar-los als organismes corresponents quan escaigui i fer-ne el seguiment.
- Recollir i canalitzar les necessitats i les propostes d'actuació que arribin a la Comissió.
- Recollir i difondre experiències de bones pràctiques, promovent l'intercanvi entre professionals al municipi.
- Establir mecanismes de coordinació per potenciar el treball en xarxa amb altres institucions, serveis i entitats de la ciutat implicats en l'abordatge de l'absentisme escolar.
- Elaborar un informe d'actuacions anual.

c) Membres de la Comissió

Formen la Comissió el/la inspector/a de zona del Departament d'Ensenyament, el/la regidor/a d'Educació de l'Ajuntament de Pineda de Mar, un/a director/a representant dels centres d'educació secundària, un/a director/a representant dels centres d'educació infantil i primària, un/a treballador/a social de l'EAP, un/a assessor/a LIC, el/la tècnic/a municipal d'educació, un/a educador/a social de la Regidoria de Serveis Socials, un/a educador/a social de joventut de la Regidoria de Joventut, un/a representant de la policia local.

La Comissió del Pla de Prevenció de l'Absentisme escolar es reunirà com a mínim dues vegades el curs escolar, per tal d'avaluar i fer el seguiment del procés i de les actuacions realitzades, en el marc del Pla Educatiu d'Entorn. La convocatòria serà a càrrec de la Regidoria d'Educació de l'Ajuntament de Pineda de Mar i de la Inspecció del Departament d'Ensenyament.

6. PROCÉS D'INTERVENCIÓ PER A LA PLENA ESCOLARITZACIÓ

Entenem per absentista aquell menor de 16 anys que falta reiteradament al centre educatiu, ja sigui temporalment o de forma continuada, sense causa justificada o per causa justificada per la família però que pot afectar l'aprenentatge i socialització del menor. S'entenen aquests casos com a famílies que accepten l'absentisme dels fills ja sigui per motius concrets o per qualsevol dèficit en el si de la família.

Tot i que la inhabilitació (expulsió) d'un alumne d'un centre educatiu no s'inclou en el que es pot considerar absentisme, les NOFC dels centres educatius faran referència a aquest Pla d'Absentisme, quan les mesures disciplinàries adoptades per les direccions dels centres comportin la inhabilitació d'un alumne.

La no escolarització, és a dir, el fet que infants o joves en edat obligatòria d'escolarització no estiguin matriculats en cap centre educatiu, tampoc s'inclou en el que es pot considerar absentisme. En tot cas, amb l'objectiu d'assolir la plena escolarització, qualsevol dels agents que en tingui constància ho posarà en coneixement de la comissió.

6.1 Tipologies d'absentisme

a) Absentisme puntual o esporàdic. Es produeix esporàdicament i no s'observa continuïtat. Absència de menys del 5 % de faltes mensuals, sense regularitat mensual. 1 dia al mes, sense regularitat mensual o menys de 6 sessions lectives al mes, sense regularitat mensual.

b) Absentisme moderat. Absències entre el 5 % i el 25 % de les sessions lectives de matí i tarda durant el mes.
Entre 1 i 5 dies al mes o entre 6 i 29 sessions lectives al mes.

c) Absentisme regular. Absències que oscil·len entre el 25 % i el 75 % de les sessions lectives de matí i tarda durant el mes.
Entre 6 i 15 dies al mes o entre 30 i 89 sessions lectives al mes.
També es considera absentisme regular quan l'absentisme moderat es repeteix durant dos mesos consecutius o més.

d) Absentisme crònic. Absències de més del 75 % de les sessions lectives de matí i tarda durant el mes. En el cas d'alumnat amb el 100 % de faltes d'assistència sense justificar, es considerarà abandonament escolar prematur.
Entre 16 i 20 dies al mes o entre 90 i 120 sessions lectives al mes.

e) Absentisme intermitent. Es produeix a temporades (incloent-hi les absències per vacances fora de temporada, especialment famílies d'origen immigrant) o en franges horàries determinades (impuntualitat a primera hora del matí o de la tarda). Les absències intermitents per motius de salut sense justificant mèdic també s'hi inclouen.

f) Alumnat il·localitzable. No és possible contactar amb la família i no es pot saber quina és la situació actual de l'alumne/a (possible canvi de població, de país, etc.). Podien ser casos de desescolarització, per la qual cosa cal una actuació específica, ja que el centre educatiu no té elements per actuar ni amb l'alumnat ni amb la seva família.

Les tipologies anteriors s'agrupen en dues grans categories:

- L'alumnat matriculat en un centre educatiu que acumula un nombre de faltes inferior al 25 % de les sessions lectives mensuals (absentisme intermitent, puntual i moderat).
En aquestes situacions, l'acció preventiva és fonamental, ja que el centre educatiu ha d'anticipar mesures per evitar un augment de les faltes, incidint en les causes que provoquen l'absentisme.
- L'alumnat que acumula un nombre de faltes igual o superior al 25 % de les sessions lectives mensuals (absentisme regular i crònic), que considerarem absentisme efectiu.
Aquestes situacions requereixen una intervenció molt més coordinada entre el centre educatiu i els agents externs (serveis socials, cossos policials, etc.).

6.2 Procés d'intervenció

Per a una actuació homogènia en tots els centres escolars de Pineda de Mar, els criteris per a l'avaluació i actuació en els casos d'absentisme seran els següents:

a) Centres educatius d'educació infantil i primària i centres d'educació especial

Es considerarà falta no justificada la falta d'assistència no justificada en tot un dia al centre escolar; proporcionalment, la falta d'assistència no justificada durant un matí o una tarda tindrà la consideració de mitja falta.

Quan un alumne acumuli 5 faltes no justificades (absentisme moderat), el centre educatiu enviarà un escrit (annex 1) a la família en què se la convocarà al centre per tal de normalitzar la situació. En aquesta reunió, s'informarà a la família que, en el cas de reiteració de la falta d'assistència, es procedirà a comunicar-ho a la comissió social del centre, on hi estan presents els Serveis Socials del municipi. En cas d'incompareixença de la família, el cas es traspasarà també a la comissió social del centre.

Quan un alumne acumuli 10 faltes no justificades (absentisme regular), el centre educatiu comunicarà la situació a la comissió social del centre per tal d'iniciar l'elaboració del Pla d'actuació individual i familiar (PAIF, annex 4) i enviarà un escrit (annex 2) a la família en què se li comunicarà que s'ha posat en coneixement de la comissió social, on hi són presents els Serveis Socials de l'Ajuntament de Pineda de Mar i l'EAP.

Aquests dos escrits haurien de ser enviats pel centre mitjançant la modalitat de correu certificat amb acusament de recepció.

Els casos d'absentisme intermitent o d'alumnat il·localitzable es tractaran a les comissions socials dels centres, per traslladar-los, si escau, a la presidència de la Comissió de garanties d'admissió i als Serveis Socials del municipi.

b) Centres educatius d'educació secundària obligatòria

Es considerarà falta no justificada la falta d'assistència no justificada en una hora de classe al centre escolar.

Quan un alumne acumuli 30 faltes no justificades (absentisme moderat), el centre educatiu enviarà un escrit (annex 1) a la família en què se la convocarà al centre per tal de normalitzar la situació. En aquesta reunió, s'informarà a la família que, en el cas de reiteració de la falta d'assistència, es procedirà a comunicar-ho a la comissió social del centre, on hi estan presents els Serveis Socials del municipi. En cas d'incompareixença de la família, el cas es traspasarà també a la comissió social del centre.

Quan un alumne acumuli 60 faltes no justificades (absentisme regular) el centre educatiu comunicarà la situació a la comissió social del centre per tal d'iniciar l'elaboració del PAIF i enviarà un escrit (annex 2) a la família en què se li comunicarà que s'ha posat en coneixement de la comissió social, on hi són presents els Serveis Socials de l'Ajuntament de Pineda de Mar i l'EAP.

Aquests dos escrits haurien de ser enviats pel centre mitjançant la modalitat de correu certificat amb acusament de recepció.

Els casos d'absentisme intermitent o d'alumnat il·localitzable es tractaran a les comissions socials dels centres, per traslladar-los, si escau, a la presidència de la Comissió de garanties d'admissió i als Serveis Socials del municipi.

c) Retards i no recollida

Cada centre tipificarà dins les seves NOFC la consideració de retard en l'hora d'entrada, la consideració de retard en l'hora de recollida i establirà l'equivalència del retard amb les faltes d'assistència, per tal de poder aplicar aquest Pla de millora de l'escolarització i de tractament de l'absentisme escolar a Pineda de Mar.

Veieu l'annex 6 (Esquema del procés d'intervenció).

7. TRACTAMENT INDIVIDUAL DE CASOS: PLA D'ACTUACIÓ INDIVIDUAL I FAMILIAR (PAIF)

L'aparició d'absentisme escolar en un alumne/a ha de donar lloc a l'elaboració d'un Pla d'actuació individual i familiar (annex 4) per part de la comissió social del centre educatiu, que ha d'assegurar que les accions que dugui a terme el centre i les que hagin de realitzar els diferents professionals que intervenen, es planifiquen de manera coordinada des de la coresponsabilitat.

Així, el PAIF s'elaborarà quan la comissió referent del centre ho determini, segons el punt 6, però és convenient que es comenci a elaborar en el moment en què es detectin indicadors de risc d'absentisme escolar (annex 5) i, especialment, en casos d'alumnat que acumula un nombre de faltes menor al 25% de les sessions lectives, amb l'objectiu de treballar de manera preventiva. En tot cas, la detecció de casos d'absentisme escolar es produirà quan els/les tutors/es revisin setmanalment el control d'assistència i valorin si la justificació de les faltes existeix, i si aquesta justificació és correcta o no, tenint en compte els indicadors de risc abans esmentats.

Dins un PAIF, les primeres actuacions a realitzar seran la citació de la família per part del/de la tutor/a i, si s'escau, de la persona referent d'absentisme del centre i/o de la direcció del centre, per informar la família de les faltes d'assistència del menor i de l'obligatorietat de l'assistència.

Paral·lelament al contacte amb la família, i aprofitant la informació que s'obtingui sobre la situació familiar i personal de l'alumne, s'han d'analitzar els indicadors de risc i la tipologia d'absentisme que ha presentat alumne/a, amb l'objectiu d'identificar les causes i definir quines accions s'han d'aplicar i quins en seran els/les professionals responsables.

La persona responsable del seguiment dels plans d'actuació individual i familiar és el referent d'absentisme del centre escolar que n'informarà periòdicament a la comissió social d'aquest seguiment.

En el seguiment dels plans d'actuació individual i familiar, tindran una especial importància les citacions i assistència de les famílies afectades, així com especialment els compromisos adquirits per aquestes i el seu grau de compliment.

En el moment en què les famílies afectades no compleixin els seus compromisos acordats al PAIF la Comissió Social avaluarà les noves actuacions a realitzar.

Entre tots els/les professionals implicats s'han d'avaluar col·lectivament els resultats obtinguts en l'aplicació del Pla d'actuació individual i familiar de forma periòdica i decidir les noves mesures que cal adoptar. Aquestes mesures inclouen la possibilitat de posar el cas d'absentisme en coneixement dels Equips d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA) del

Departament de Treball, Afers Socials i Famílies i de la Fiscalia de Menors, tot comunicant-ho a la família mitjançant la policia local (annex 3).

8. FUNCIONS DELS AGENTS SOCIOEDUCATIUS IMPLICATS

8.1. Inspecció d'Educació

- Impulsar les actuacions que han de desenvolupar els centres i serveis educatius.
- Supervisar el correcte exercici de les funcions dels professionals i dels òrgans dels centres educatius que estableix la normativa, així com de la seva concreció en els documents de gestió del centre.
- Formar part de la Comissió de tractament de l'absentisme de Pineda de Mar.

8.2. Professionals i òrgans del centre educatiu

D'acord amb el que preveuen la Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, i el Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres, els documents de gestió del centre educatiu han d'incloure les funcions següents:

a) Professorat

- Controlar diàriament (matí i tarda) l'assistència i els retards de l'alumnat.
- Detectar problemàtiques associades a l'absentisme de l'alumnat.
- Incrementar la coordinació del professorat sobre l'alumnat absentista.

b) Tutors/es

- Rebre les faltes diàries d'assistència i de retards de l'alumnat.
- Comunicar o fer comunicar de forma immediata l'absència a les famílies, de manera que quedi constància de la comunicació.
- Desenvolupar el pla d'acció tutorial i fer el seguiment individualitzat de l'alumnat absentista i la seva evolució (tutories individualitzades).

c) Referent d'absentisme del centre escolar

- Traspasar la informació a l'orientador/a del centre (secudària) o a l'EAP (primària), per tal que aquest elabori l'informe de valoració psicopedagògica i col·laborar en l'orientació a les famílies, amb prioritat a l'alumnat amb necessitats educatives especials.
- Analitzar els factors que determinen l'absentisme i promoure recursos i estratègies d'organització del currículum que facilitin l'assistència al centre i compensin els déficits d'escolarització.
- Participar en les comissions socioeducatives del centre.
- Participar en l'elaboració del PAIF, que pot incloure el pla personalitzat de retorn al centre.

d) Tècnic/a d'integració social (en cas que el centre no disposi de TIS, aquestes funcions correspondran al referent d'absentisme)

- Col·laborar amb l'equip docent en la detecció i prevenció de conductes de risc en relació amb l'absentisme escolar.
- Detectar l'alumnat que pugui presentar algun indicador de risc i fer-ne el seguiment.

- Intervenir en els casos d'absentisme detectats i coordinar les actuacions amb els Serveis Educatius i els Serveis Socials quan correspongui, fent l'acompanyament de la família.

e) Claustre

- Acordar les mesures sobre prevenció de l'absentisme.
- Transmetre els valors comuns de prevenció de l'absentisme a tota la comunitat educativa.
- Valorar col·lectivament l'informe anual de dades sobre absentisme del centre i fer propostes de millora.

f) Equip directiu

- Dissenyar el pla d'acollida de les famílies nouvingudes al centre (que expliciti la importància de l'assistència per a l'èxit escolar i que incorpori la detecció de factors familiars de risc).
- Incorporar als documents de centre les mesures plantejades en aquest *Pla de Millora de l'escolarització i de tractament de l'absentisme escolar de Pineda de Mar*.
- Fer una tasca de sensibilització continuada sobre l'absentisme amb tots els professionals que intervenen en el centre, donant a conèixer els indicadors de risc i establint els mecanismes de seguiment corresponents.
- Garantir l'aplicació dels procediments establerts.
- Establir mecanismes de coordinació amb els Serveis Educatius i els Serveis Socials.
- Informar els òrgans i les institucions competents quan escaigui.
- Constituir la Comissió Social de Centre.

g) Consell Escolar

- Promoure la carta de compromís educatiu.
- Analitzar, des de les diferents perspectives dels seus membres, la situació de l'absentisme al centre.

8.3. Serveis Educatius de la Generalitat

a) EAP

- Col·laborar amb l'equip docent en la detecció i prevenció de conductes de risc en relació amb l'absentisme escolar.
- Valorar l'alumnat que pugui presentar algun indicador de risc i fer-ne el seguiment.
- Intervenir en els casos d'absentisme detectats i coordinar les actuacions amb els Serveis Socials quan correspongui, fent l'acompanyament de la família.

b) ALIC

- Coordinar les actuacions dels centres docents relacionades amb la prevenció i reducció de l'absentisme en el marc del Pla Educatiu d'Entorn de Pineda de Mar.
- Assessorar el centre en l'elaboració del Pla d'acollida de l'alumnat i de les famílies

c) Infermer/a del programa Salut i Escola

- Informar, si escau, de la detecció de problemàtiques associades a l'absentisme escolar.

8.4. Serveis municipals

a) Regidoria d'Educació i Joventut

Tècnic/a d'Educació

- Coordinar les actuacions dels serveis municipals relacionades amb la prevenció i reducció de l'absentisme en el marc del Pla Educatiu d'Entorn de Pineda de Mar.

Educadors socials de la Regidoria de Joventut (Espai Jove)

- Participar en la Comissió social dels centres d'Educació Secundària on es presenten aquelles situacions que requereixen una intervenció, col·laborant en el procés general de prevenció i reducció de l'absentisme i en el seguiment dels alumnes que s'acordin en la comissió.
- Participar en l'elaboració dels PAIF.
- Oferir recursos propis de la Regidoria pel que fa al lleure per aconseguir una millor integració escolar de l'alumne: Espai de deures, Club d'Estudi, Activitats esportives, tallers, programes de salut,...
- Generar projectes preventius o que redueixin l'impacte de les situacions de risc per aconseguir la millora de l'escolarització de l'alumnat conjuntament amb altres àrees de l'Ajuntament (Educació, Promoció Econòmica, Serveis Socials...): "*I després de l'ESO, què?*", *Programa de mesures alternatives a l'expulsió*, "*I després de l'institut què?*",...

b) Regidoria de Serveis Socials

- Participar en la Comissió de tractament de l'absentisme escolar a Pineda de Mar.
- Participar en la Comissió Socioeducativa del centre on es presenten aquelles situacions que requereixen una intervenció, col·laborant en el procés general de prevenció i reducció de l'absentisme i en el seguiment dels alumnes que s'acordin en la comissió.
- Participar en l'elaboració dels PAIF.
- Analitzar i valorar els factors de risc presents en la família, l'alumne/a i l'entorn social que propicien l'absentisme o la dificultat en la integració escolar, per tal de buscar estratègies comunes que resolguin o minimitzin aquest absentisme. També així es tractarà cada cas individualment tenint en compte les circumstàncies particulars per tal de buscar les estratègies més adequades per cada cas.
- Vetllar perquè en les intervencions proposades s'inclogui sempre la família en tot el procés educatiu i formatiu referent a l'infant (no es poden fer intervencions en què se substitueixin o s'excloguin els responsables legals dels menors), potenciant la parentalitat positiva.
- Facilitar els recursos de la xarxa pel que fa al lleure, la salut i l'educació no reglats, per aconseguir millorar la integració escolar de l'alumne/a.
  1. Teràpia familiar.
  2. Visites a domicili.
  3. Serveis d'ajuda a domicili. SAD
  4. Coordinació amb altres recursos.
  5. Extraescolars/colònies. (Espai Jove, Centre Obert, Jocs escolars, esport...)
  6. Intervenció grupal amb famílies i/o infants i joves.
- Generar projectes preventius o que redueixin l'impacte de les situacions de risc per aconseguir la millora de l'escolarització de l'alumnat, com per exemple els Tallers d'Habilitats parentals.
- Quan es valori una possible situació de risc greu o de risc de desemparament, elevar (mitjançant l'equip dels Serveis Socials) un informe de derivació a l'Equip d'Atenció a

la Infància i Adolescència (EAIA), que és l'equip especialitzat encarregat de valorar les situacions de risc de desemparament i de proposar les mesures més adequades per a la protecció de l'infant.

8.5. Cossos policials

Els cossos de la Policia Local i el cos d'agents dels Mossos d'esquadra poden detectar possibles casos d'absentisme en l'observació de menors de 16 anys pel carrer en hores lectives; si es produeix aquesta detecció, els cossos policials convidaran al menor a acompanyar-los al centre on està escolaritzat, deixant constància per escrit en els expedients interns de cada cos l'actuació realitzada. Els cossos policials lliuraran el corresponent informe al Serveis Socials municipals.

La Policia Local informará la Fiscalia de Menors dels casos que estableixi la comissió social del centre, lliurant l'expedient corresponent.

9. PREVENCIÓ

L'acció preventiva és una estratègia clau en la disminució de l'absentisme escolar i comporta un engranatge complex d'actuacions que han d'incidir en els factors o condicionants de risc que poden estar relacionats tant amb el centre educatiu com amb l'entorn familiar o social de l'alumne/a. La prevenció ha d'estar vinculada també amb actuacions proactives per a la millora de l'escolaritat que incideixen en la promoció educativa, especialment en els col·lectius més vulnerables.

La finalitat de l'acció preventiva i la promoció educativa és acompanyar els infants i les seves famílies en les trajectòries educatives des que s'inicia la seva escolaritat fins que s'acaba, per aconseguir una trajectòria positiva i amb uns bons resultats educatius.

9.1. Moments claus de la prevenció

- Pas de l'escola bressol al segon cicle d'educació infantil. Amb l'objectiu de prevenir dificultats de rendiment escolar i situacions d'absentisme en l'ensenyament primari, són fonamentals el treball amb les famílies i la millora de l'escolarització.
- La transició de la primària a la secundària. És el moment per prevenir situacions de desescolarització i per acompanyar el procés d'adaptació i vinculació a la secundària. La coordinació, amb especial èmfasi en el paper de la Comissió de Garanties d'Admissió, és necessària per assegurar la continuïtat entre ambdues etapes i acompanyar la transició de l'alumnat i les seves famílies.
- Els dos darrers cursos de l'ESO. Durant aquest període, especialment en el cas dels joves que han desenvolupat una trajectòria escolar amb dificultats, es pot veure incrementada la manca de motivació i d'expectatives.
- La transició als ensenyaments postobligatoris o a l'escola-treball. En aquest moment cal articular un acompanyament a la continuïtat de la trajectòria formativa, especialment en els joves amb trajectòries d'absentisme més greu o risc d'abandonament.

9.2. Eines per a l'acció preventiva

- Pla tutorial
- Pla individualitzat
- Pla de convivència
- Pla d'acollida
- Programa d'acompanyament entre iguals
- Treball amb les famílies
- Acompanyament i orientació en les transicions d'etapa educativa
- Treball en xarxa amb tots els agents del territori
- NOFC
- Projecte *l després de l'ESO, què?*
- Projecte *l després de l'Institut, què?*

ANNEX 1

Carta de la direcció a la família (absentisme moderat)

A l'atenció de la família: .....

Benvolguda família,

Us comuniquem que el/la vostre fill/a ..... durant el mes de..... ha realitzat un total de ..... faltes d'assistència indegudament justificades.

Donat que és un deure de les famílies la correcta escolarització dels seus fills caldria que mantinguéssim una entrevista el proper dia ..... a les ..... hores per tal de buscar vies de solució per normalitzar l'assistència del vostre fill/a al Centre.

En cas que no pugueu assistir a l'entrevista en la data indicada, poseu-vos en contacte amb la direcció del centre.

PRI-ESO: Us recordem que l'escolarització es obligatòria dels 6 als 16 anys, segons regula la normativa vigent.

INF-POSTOBLIGATORI: Us recordem que heu signat la Carta de compromís educatiu amb el centre educatiu a través de la qual us heu compromès amb l'assistència al centre del vostre fill/a.

En cas que no atengueu aquesta convocatòria, la situació d'absentisme escolar es posarà en coneixement de la Comissió Social del Centre (Serveis Socials de l'Ajuntament de Pineda de Mar i EAP).

Atentament,

Signat: Director/a del centre escolar

Pineda de Mar, ... de ..... de 20.....

ANNEX 2

Carta de la direcció o del tutor a la família (absentisme regular)

A l'atenció de la família: .....

Benvolguda família,

Segons la Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats de la infància i l'adolescència, en l'article 157d, estableix com una infracció lleu el no procurar que el menor en edat d'escolarització assisteixi al centre escolar quan disposa de plaça i sense causa que ho justifiqui

Donat que no s'han adoptat les mesures correctores per tal de resoldre l'absentisme del seu fill/a i seguint el que estableix el Protocol per a la prevenció i la intervenció en l'absentisme escolar al municipi de Pineda de Mar, hem posat el cas en coneixement de la Comissió Social (Serveis Socials de l'Ajuntament de Pineda de Mar i EAP).

Per valorar la millor opció i resoldre l'absentisme del seu fill/a, us convoquem a una entrevista el proper dia ..... a les ..... hores a les dependències del nostre centre per establir el Pla d'Actuació Individual i Familiar. En aquesta entrevista també hi serà present un representant dels Serveis Socials de l'Ajuntament de Pineda de Mar.

En cas que no atengueu aquesta convocatòria, la situació d'absentisme escolar es posarà en coneixement de l'Equip d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (EAIA) i de la Fiscalia de Menors.

Atentament,

Signat: Director/a del centre escolar

Pineda de Mar, ... de ..... de 20.....

ANNEX 3

Carta informativa de la comissió social a la família comunicant que s'ha derivat el cas a l'EAIA i a Fiscalia de Menors (absentisme crònic)

A l'atenció de la família: .....

Benvolguda família,

Tot i haver signat el Pla d'Actuació Individual i Familiar, la situació d'absentisme del seu fill/a segueix sense resoldre's.

Per aquest motiu els notifiquem que el cas del seu fill/a, s'ha posat en coneixement de l'EAIA (via administrativa), a través de serveis socials municipals, de la Fiscalia de Menors (via judicial), a través de la Policia local i la direcció del centre ho ha comunicat al/a la director/a dels Serveis Territorials del Departament d'Ensenyament al Maresme - Vallès Oriental, perquè prenguin les mesures oportunes.

Atentament,

Signat: Director/a del centre escolar i Educador/a de Serveis Socials Bàsics

Pineda de Mar, ... de ..... de 20.....

ANNEX 4

Pla d'Actuació Individual i Familiar PAIF

PLA D'ACTUACIÓ INDIVIDUAL I FAMILIAR	Data de signatura:
---	---------------------------

Dades de l'alumne/a:

Nom i cognoms _____ Curs: _____

Dades del Centre Educatiu:

Centre Educatiu: _____ Tutor/a: _____

Professionals que intervenen

--

Actuacions amb l'alumne/a (objectius, metodologia, temporalització i professionals)

--

Actuacions amb la família (objectius, metodologia, temporalització i professionals)

--

Calendari de les intervencions (seguiment setmanal, quinzenal..., entrevistes puntual, coordinacions entre professionals, etc)

--

Data de revisió del PAI i revisió de les actuacions

--

Signatura dels professionals que han participat en l'elaboració del PAIF:

Signatura de la família:

ANNEX 5

Indicadors de risc de l'absentisme

ALUMNE/A:.....

CURS:.....

CENTRE:.....

	EN RELACIÓ A L'ALUMNE/A Conductes observables	Freqüència			
		Quasi mai	De vegades	Sovint	Quasi sempre
1	Manca puntualitat				
2	No porta els materials ni fa les activitats pròpies de l'aprenentatge				
3	Actitud passiva, inhibició, poc comunicatiu, retraïment, manca d'interès per realitzar els treballs a l'aula en més d'una matèria				
4	Mancances en l'adquisició/consolidació d'hàbits fonamentals (higiene/ salut, alimentació, ordre, normes bàsiques de convivència, etc.)				
5	Grup d'iguals amb conductes absentistes				
6	Faltes de disciplina				
7	Baix rendiment escolar, dèficits evolutius i cognitius				
8	Altres:				
	Conductes explicitades per l'alumne/a				
9	Desinterès general/manca de satisfacció pel que es fa a l'aula				
10	Interès declarat d'abandonar els estudis				
11	Manca expectatives personals, acadèmiques o laborals				
12	Altres:				
	EN RELACIÓ A LA FAMÍLIA Informacions aportades pels professionals (interns o externs al centre)				
13	Absentisme de les famílies quan són requerides pel centre				
14	Desestructuració familiar i altres situacions de risc social (situació econòmica precària, despreocupació global pels fills, toxicomanies, alcoholisme o altres malalties greus, inestabilitat nucli familiar...)				
15	Desinterès familiar per l'escola, valors familiars allunyats dels valors escolars, canvis de centre				
16	Sobreprotecció dels fills/es				
17	Poca autoritat familiar				
18	Problemes de salut de l'alumne/a				
19	Incorporació avançada dels fills/es a la vida adulta (treball, cura dels germans, etc.)				
20	Altres:				

NOM TUTOR/A:..... Data:.....

Signatura:

ANNEX 6. Esquema del procés d'intervenció

